

Programma- begroting

2018

2019

2020

2021

Nota van aanbieding

Agendanummer :

Aan de raad.

Raadsvergadering : 7 november 2017

Kenmerk : stafafdeling bzm

Brielle, 12 september 2017.

Onderwerp : Aanbieding begroting 2018-2021.

Beslispunt:

Vaststellen van de Programmabegroting 2018-2021

Inleiding

In uw vergadering van 4 juli 2017 heeft u de Kadernota 2018-2021 behandeld. Deze Kadernota gaf een eerste doorkijk naar de vooruitzichten voor deze begroting.

Op basis van de Kadernota verwachtten wij na de maximale inzet (€ 1.250.000) van beleg10 alleen in het jaar 2018 nog een tekort.

In de Kadernota hebben wij uitgebreid toegelicht hoe deze bedragen tot stand zijn gekomen.

Op het moment van uitbrengen van de Kadernota was de meicirculaire van de algemene uitkering nog niet ontvangen. In de vergadering van de commissie bestuurlijke zaken en middelen van 20 juni 2017 is het advies over de toen inmiddels ontvangen circulaire aan de orde geweest. De uitkomst van deze circulaire bleek een positief effect te hebben op de in de Kadernota gepresenteerde uitkomsten. De na de Kadernota opgestelde concept programmabegroting 2018-2021 geeft, inclusief alle mutaties uit de Kadernota en de meicirculaire een positieve beeld. Alleen in het jaar 2018 wordt nog een tekort verwacht.

Onderstaand gaan wij in op de uitkomsten van de programmabegroting 2018-2021.

Uitgangspunten

Deze begroting bevat ramingen die gebaseerd zijn op bestaand beleid zoals dat is verwerkt tot en met de 1e wijziging van de meerjarenraming 2017-2020, de voorjaarswijziging 2017 en het collegeprogramma 2014-2018 (raadsvergadering d.d. 8 juli 2014).

Verder is daarbij o.a. rekening gehouden met het volgende:

- gelijkblijvend loon- en prijspeil per 31 december 2018.
- kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing en rioolrechten.
- gelijkblijvend belastingen- en heffingenniveau (in december 2017 zullen de voorstellen over de belastingen en tarieven 2018 door de raad worden besproken).
- de loon/prijscompensatie aan gemeenschappelijke regelingen is voor 2018 bepaald op +/- 0,1 %.
- aantal inwoners: 2018: 17.431 2019: 17.787 2020: 17.985 2021: 18.045.
- aantal woonruimten: 2018: 8.027 2019: 8.164 2020: 8.240 2021: 8.270.

Uitkomsten begroting

De conceptbegroting 2018-2021 is alleen voor het jaar 2018 niet sluitend. In dat jaar wordt een tekort geraamd van € 550.651, ten opzichte van de Kadernota is dit een stijging van € 87.736. Voor de dekking hiervan wordt voorgesteld om tot een zelfde bedrag te beschikken over de algemene reserve.

De begroting 2018-2021 is opgesteld met verwerking van de mutaties zoals die zijn vermeld in de Kadernota. Daarnaast zijn in de begroting ook een aantal zaken verwerkt die op het moment van het presenteren van de Kadernota nog niet bekend waren.

In bijlage 1 bij deze aanbiedingsbrief is een overzicht met toelichting opgenomen van de mutaties tussen de uitkomsten van de Kadernota en de uitkomsten van de thans voorliggende Programmabegroting 2018-2021.

De mutaties tussen de uitkomsten van de Kadernota en de uitkomsten van de meerjarenbegroting 2017-2020 zijn al toegelicht in de Kadernota. Een toelichting op alle mutaties is, waar nodig, opgenomen bij de diverse programma's in de programmabegroting die u separaat is aangeboden.

Financiële positie

1. *Aanwending reserve beleg 10*

In de thans voorliggende begroting is rekening gehouden met bijna de maximale inzet van € 1.250.000 uit de reserve om te komen tot een sluitende begroting. Het verloop van de reserve is aangegeven in de onderstaande tabel. Met het inzetten van deze reserve tot het maximale jaarlijkse bedrag is de omvang, op basis van de huidige gegevens, toereikend tot ca. 2024. Bij ongewijzigde omstandigheden zal de begroting vanaf 2024 derhalve een structureel tekort gaan vertonen van € 1.250.000. Feitelijk betekent dit dat we vanaf van de begroting 2021 (waarvan het jaar 2024 het laatste jaar van de meerjarenraming is) met dit budgettaire probleem geconfronteerd kunnen of zullen worden.

Beleg 10	Stand van zaken concept-Begroting
Saldo per 1 januari 2016	8.894.443
Storting 2016	446.009
Saldo per 1 januari 2017	9.340.452
Geraamde beschikking 2017	-1.250.000
Beschikking 2017 (jaarrekening 2016 overgehevelde budgetten)	-975.521
Saldo per 1 januari 2018	7.114.931
Geraamde beschikking 2018	-1.250.000
Saldo per 1 januari 2019	5.864.931
Geraamde beschikking 2019	-1.130.296
Saldo per 1 januari 2020	4.734.635
Geraamde beschikking 2020	-1.228.287
Saldo per 1 januari 2021	3.506.348
Geraamde beschikking 2021	-1.243.609
Saldo per 1 januari 2022	2.262.739

2. *Reserve sociaal domein*

Bij de behandeling van de Kadernota 2017-2020 is aan de orde geweest de mogelijke inzet van de verwachte positieve saldi in het sociaal domein voor het sluitend maken van de begroting. De meningen hierover binnen uw raad waren verdeeld. Wij hebben toen al aangegeven dat het om in principe vrij besteedbare middelen gaat, maar dat tegelijk duidelijk is dat het de primaire bedoeling is dat ze (in ieder geval tot en met 2017) worden ingezet voor het sociale domein en dat dat maatschappelijk en politiek ook wordt verwacht. Mede gelet op de beschikbare ruimte in het budget hebben wij in de kadernota een aantal investeringen in het sociaal domein genoemd die tot doel hebben om de in de beleidsplannen omschreven doelen te bereiken.

Bij de behandeling van de begroting 2017-2020 heeft u ingestemd met het beschikbaar

stellen van een aantal van de aanvullende budgetten ten laste van de beschikbare ruimte. Ten aanzien van de dan nog resterende ruimte heeft u besloten deze bedragen voorlopig te storten in de reserve beleg10 en dus op dat moment niet in te zetten als algemeen dekkingsmiddel om daarmee de begroting sluitend te maken.

De bij de overheveling van de taken in de sociale zorg ingestelde reserve van € 1.000.000. om de zorgcontinuïteit te waarborgen en andere risico's van de drie decentralisaties opgevangen was gelet op de overschotten niet meer nodig is bij begroting 2017 verdeeld over 3 jaar ingezet ter dekking van het verwachte begrotingstekort.

De systematiek voor de verdeling van de rijksbijdragen Sociaal Domein is voor drie jaren (2015 t/m 2017) afgesproken. Het kabinet was voornemens deze rijksbijdragen vanaf 2018 onderdeel te laten zijn van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en dus niet meer als afzonderlijke integratie-uitkering binnen de gemeentefondsuitkering te behandelen. Aangezien de verdeelmaatstaven van de integratie-uitkering anders zijn dan van de algemene uitkering was nog onduidelijk welke effecten dit zou hebben. Gelet op deze onzekerheden hebben wij toen voorgesteld de overschotten op het sociaal domein nog niet tot besteding te laten komen maar te reserveren binnen beleg 10. Bij begroting 2018, als mogelijk ook meer duidelijkheid bestaat over de nieuwe financieringssystematiek en het Rijksbeleid zou dan over de (eventuele) besteding nader worden besloten. Wij hebben destijds aangegeven er van uit te gaan dat bij de Kadernota 2018-2021 met meer stelligheid een uitspraak kan worden gedaan over de prognoses die toen zijn gedaan ten aanzien van de benodigde budgetten alsmede over de rijksuitkering die hier tegen over staat. In ieder geval beschikken wij op dat moment ook over de werkelijke cijfers over 2016, zodat er ervaringsgegevens zijn over twee volledige jaren.

In de Meicirculaire 2017 geeft het rijk aan dat de voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. Het Rijk heeft ingestemd met het verzoek van de VNG om eerst afspraken te maken over de structurele indexering van de betreffende budgetten. Besluitvorming daarover is aan een nieuw kabinet, zodat overheveling naar verwachting niet eerder dan met ingang van 2019 kan plaatsvinden.

In bijlage 2 bij deze nota is een berekening opgenomen van de verwachte ruimte binnen het budget sociaal domein waarbij een analyse is gemaakt van het verschil ten opzichte van het bij de begroting 2017 na 1^e wijziging berekende bedrag.

De berekende ruimte bedraagt op basis van deze begroting:

2018	2019	2020	2021
282.639	287.617	320.205	320.205

Wij stellen u voor om deze bedragen conform hetgeen bij de begroting 2017 is besloten voorlopig te storten in de reserve Beleg10.

Financieel meerjarenperspectief: scenario's en risico's

Algemene reserve

In de notitie over de mogelijkheden tot inzet van de reserves van september 2016 hebben wij het doel en de bestedingsmogelijkheden van de algemene reserve uiteengezet.

Uit de paragraaf weerstandvermogen blijkt dat de algemene reserve toereikend is om de daar geïnventariseerde incidentele risico's en tegenvallers te dekken. Structurele problemen zullen uiteindelijk moeten worden opgelost door het vinden van structurele dekking binnen de lopen-

de begroting. Hierbij kan de vorming van een bestemmingsreserve die bijv. kapitaallasten van een investering dekt ook als structureel worden aangemerkt.

Door het vormen van bestemmingsreserves ten laste van de algemene reserve zal deze uiteraard verder dalen. Er bestaat geen norm die bepaald wat het minimumniveau van deze reserve moet zijn. Zoals hiervoor aangegeven zal de toezichthouder bij het toetsen van een begroting o.a. kijken naar het de verhouding weerstandvermogen en risico's. Bij gelijkblijvende risico's is de ingestelde algemene risicoreserve van € 5,2 miljoen toereikend voor het opvangen van de thans bekende incidentele risico's of tegenvallers. Structurele risico's en tegenvallers die nu nog al dan niet gedeeltelijk uit de algemene reserve kunnen worden opgevangen zullen bij een minimalisering van de omvang van de algemene reserve voor problemen kunnen zorgen.

Rekening houdend met de inmiddels genomen besluiten zal het verloop van de algemene reserve de komende jaren naar verwachting als volgt zijn:

Algemene reserve

Stand per 1 januari 2017 (conform jaarrekening 2016)	36.013.960
<i><u>Mutaties 2017:</u></i>	
Vorming reserve dekking gevolgen wijziging BBV m.b.t. grondexploitatie	-2.750.000
Storting resultaat 1 ^e wijziging 2017	30.205
Storting jaarrekeningresultaat 2016	554.666
Storting vanuit Beleg10 inzake overheveling budgetten naar 2017	975.521
Vorming reserve dekking kapitaallasten cultuurhuis	-1.732.500
Storting in de reserve onderwijshuisvesting	-2.300.000
Project- en frictiekosten AFO	-143.000
Beschikking inzake saldo begroting	-807.139
Beschikking inzake saldo Voorjaarswijziging 2017	-533.948
Beschikking inzake overheveling budgetten 2016	-1.530.187
saldo 1-1-2018	27.777.578
<i><u>Mutaties 2018</u></i>	
Storting in de reserve onderwijshuisvesting	-2.300.000
Project- en frictiekosten AFO	-355.000
Beschikking begrotingstekort 2018	-550.651
saldo 1-1-2019	24.571.927
<i><u>Mutaties 2019</u></i>	
Storting in de reserve onderwijshuisvesting	-2.300.000
saldo 1-1-2020	22.271.927
<i><u>Mutaties 2020</u></i>	
Storting in de reserve onderwijshuisvesting	-2.300.000
saldo 1-1-2021	19.971.927
<i><u>Mutaties 2021</u></i>	
Storting in de reserve onderwijshuisvesting	-2.300.000
saldo 1-1-2022	17.671.927

In dit overzicht is nog geen rekening gehouden met de eventuele vorming van de bestemmingsreserves ter dekking van de kapitaallasten van investeringen in het kader van het grondstoffenbeleidsplan en de haven- en binnenstadsvisie.

Septembercirculaire algemene uitkering gemeentefonds

Tijdens de afronding van deze nota van aanbieding is de zgn. "septembercirculaire" over de al-

gemene uitkering uit het gemeentefonds nog niet ontvangen. Wij zullen u hierover separaat informeren en de eventuele gevolgen opnemen in de 1^e wijziging van deze begroting.

Voorstel t.a.v. gemeentelijke heffingen

In de nota van aanbidding doen wij ook elk jaar een voorstel tot trendmatige verhoging van de gemeentelijke belastingen.

In uw vergadering van 8 november 2016 heeft u op voorstel van D'66 een motie aangenomen over lastenverzwaring/stabilisering. Bij brief van 12 juni 2017 hebben wij u een reactie gezonden over de uitvoering van deze motie. Wij hebben daar in aangegeven dat wij de motie in die zin interpreteren dat wel trendmatige verhoging van de belastingen en tarieven plaats vindt ter compensatie van de verwachte prijs- en loonontwikkelingen, maar dat er geen extra lastenverzwaring plaats zal vinden boven de vastgestelde prijsindex. Als trendpercentage worden al jarenlang aangehouden de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor overheidsuitgaven zoals die wordt vermeld in de meicirculaire over het gemeentefonds. Op basis van de meicirculaire 2017 bedraagt het percentage voor 2018 1,4% (in de eerdergenoemde brief van 12 juni 2017 is abusievelijk een 1,2% vermeld). Naar aanleiding van onze brief is uit uw raad de vraag gekomen wat de gevolgen zijn van de doorberekening van de 1,4% trendmatige verhoging. Onderstaand treft u het antwoord op deze vraag per heffing of groep van heffingen aan.

Rioolrecht

Voor het rioolrecht wordt geen trendmatige verhoging toegepast.

Rekening houdend met de geraamde toekomstige kosten en de ontwikkeling van het aantal aansluitingen is het uitgangspunt om een kostendekking van 100% in stand te houden.

Uitgaande van de budgettaire consequenties die voortvloeien uit het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGPR) is in de begroting 2017-2020 al aangegeven dat het tarief rioolheffing voor de jaren 2017-2019 jaarlijks met 2,5% moeten stijgen. Het tarief voor 2018 zal op basis van deze berekening € 219,00 moeten gaan bedragen. Overigens is daarna alleen nog een verhoging voorzien van 2,5% in 2019 (tot € 224,00). In de jaren daarna blijft het tarief gehandhaafd op € 224,00. Bij ongewijzigd beleid zal dan uitgaande van de huidige cijfers de egalisereserve rioolrecht in 2034 op nihil uitkomen. Bij het achterwege laten van deze verhogingen of het beperken ervan tot 1,4% zal de reserve eerder (tussen 2025 en 2034) op nul uitkomen en zonder aanvullende maatregelen leiden tot nadelige budgettaire effecten.

Afvalstoffenheffing

Het tarief afvalstoffenheffing is in 2013, als gevolg van het lagere verwerkings-tarief voor restafval, met € 24 verlaagd tot € 177. Daarbij was budgettaire ruimte gehouden voor de in 2013 nader uit te werken maatregelen uit het afvalbeleidsplan 2013-2017. In 2014 is een nieuwe calculatie opgesteld en kon het tarief alsnog verlaagd worden met € 12 tot € 165. Dit tarief kan voor 2018 gehandhaafd blijven. De verdere tariefontwikkeling is afhankelijk van de besluitvorming over het Grondstoffenbeleidsplan.

Overige tarieven en de gemeentebelastingen

Ten aanzien van de overige tarieven en de gemeentebelastingen is het gebruikelijk om de eerder genoemde trendmatige verhoging toe te passen. Uitgaande van het genoemde percentage van 1,4% gaat het hierbij om de volgende extra opbrengsten.

Omschrijving	bedrag
secretarieleges	2.800
marktgeld	195

Omschrijving	bedrag
begraafplaatsrechten	1.365
leges bouwvergunningen	2.253
forensenbelasting	31
toeristenbelasting	4.073
hondenbelasting	1.626
precariobelasting	1.020
Totaal	13.363

OZB

Voor de OZB geldt dat het tarief (percentage) eerst wordt aangepast voor de opgetreden waardeverandering of -daling, dit om te voorkomen dat de totaalopbrengst op basis van de geldende tarieven stijgt of daalt door de waardeontwikkeling.

Uitgaande van de thans geraamde opbrengst betekent een verhoging met 1,4% een extra opbrengst van:

OZB niet-woningen gebruikers	3.877
OZB woningen eigenaren	26.075
OZB niet-woningen eigenaren	5.343
Totaal	35.295

In de paragraaf lokale heffingen van de programmabegroting is aangegeven dat de OZB voor een eigenaar van een woning met de gemiddelde woningwaarde € 218,00 bedraagt. Een stijging met 1,4% betekent gemiddeld dus een bedrag van € 3,05.

Het totale budgettaire effect op de begroting 2018-2021 is gelet op het bovenstaande € 48.658 per jaar. Aangezien het jaar 2018 van deze begroting niet sluitend is en een trendmatige verhoging van de genoemde belastingen en tarieven slechts tot een zeer beperkte lastenverzwaring zal leiden stellen wij u voor het bestaande beleid te handhaven en te besluiten tot een trendmatige verhoging van 1,4%. Ook voor de afvalstoffenheffing en het rioolrecht stellen wij voortzetting van het voorgenomen tarievenbeleid voor.

Slot

Evenals in voorgaande jaren spreken wij het vertrouwen uit dat wij in goed overleg met u uitvoering kunnen geven aan het in deze begroting vastgelegde beleid.

Burgemeester en wethouders van Brielle,

A.J.T. Korthout, loco.

G.G.J. Rensen.

Bijlage 1

Aansluiting uitkomsten concept-begroting met de kadernota 2018-2021

Prog	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
	Uitkomst meerjarenbegroting 2017-2020 (incl. 1e wijz)	0	0	0	0
	Uitkomsten Kadernota 2018	462.915	0	0	0
	Uitkomst concept-begroting 2018-2021	550.651	0	0	0
	Te verklaren verschil	87.736	0	0	0
	Analyse verschil:				
0	1 Gebouwen: cyclisch onderhoud	-13.200	0	-25.000	-74.000
0	1 Gebouwen: huuropbrengst	117.685	117.685	117.685	117.685
0	1 Gebouwen: exploitatielasten te verkopen panden		-47.910	-47.909	-47.909
3	2 Bedrijventerrein Seggelant	32.666	0	0	0
3	3 Erfpacht Waterravelijn	-27.500	-27.500	-27.500	-27.500
5	4 Gem. regeling Streekarchief	12.010	12.010	12.010	12.010
	5 <i>Mutaties in de conceptbegroting m.b.t. Cultuurhuis en Bibliotheek op school:</i>				
5	5 Subsidie Theater; terugdraaien bezuiniging	58.304	79.224	79.224	79.224
5	5 Subsidie Bibliotheek; terugdraaien bezuiniging	50.351	50.351	50.351	50.351
5	5 Huuropbrengst Theater: terugdraaien bezuiniging	-21.526	-21.526	-21.526	-21.526
5	5 Subsidie Bibliotheek op school	98.020	98.020	98.020	98.020
5	5 Verlaging subsidie bibliotheek i.v.m. wegvallen huisvestingslasten	-184.243	-184.243	-184.243	-184.243
5	5 Dukdalf lasten uitbreiding 45 m2	3.150	3.150	3.150	3.150
6	5 Vervallen huur servicepunt vrijwilligerswerk	-1.292	-1.292	-1.292	-1.292
0	5 Huuropbrengst Arsenaal vervallen	149.615	149.615	149.615	149.615
0	5 Getaxeerde huurprijs Arsenaal	-91.000	-91.000	-91.000	-91.000
	Totaal opgenomen mutaties Cultuurhuis/bibliotheek	61.379	82.299	82.299	82.299
	Opgenomen in kadernota	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000
	Vershil t.o.v. kadernota	94.379	115.299	115.299	115.299
6	6 Bijstand zelfstandigen	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
6	6 Bijstand zelfstandigen	94.974	94.974	94.974	94.974
6	7 maatwerkvoorz. natura immaterieel WMO (au)	54.153	54.153	54.430	55.796
6	8 armoedebestrijding (au)	58.923	57.122	57.122	57.122
6	9 Mutaties Sociaal Domein				
6	Lasten sociaal domein	-391.288	-354.031	-330.646	-330.646
6	Opgenomen stelpost sociaal domein	247.470	246.782	275.460	303.698
9	Uitkering sociaal domein	255.249	218.680	166.617	138.379
9	Storting reserve beleg10	-124.694	-120.131	-119.818	-119.818
	Totaal effect t.o.v. kadernota	-13.263	-8.700	-8.387	-8.387

Prog	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
7	10 Afval	-38.407	-39.012	-36.960	-35.285
8	10 Grondexploitatie	-26.251	-26.056	-25.859	-22.999
9	11 Organisatie ontwikkeling		-65.000	-65.000	-65.000
9	12 Kosten SVHW + oninbaar div. belastingen	29.308	29.308	29.308	29.308
9	13 OZB eigenaren en gebruikers	24.064	-8.389	-23.978	-33.348
9	14 Algemene uitkering gemeentefonds	-646.465	-674.409	-646.527	-653.803
9	15 Rente over eigen vermogen	17.067	129.867	218.881	467.316
9	16 Saldo renteverdeling	-27.843	-97.157	-270.852	-421.574
9	17 Rentetoevoeging reserves	-32.439	-34.901	-29.913	-1.684
9	18 Beschikking over reserve Beleg10	0	-15.875	-193.545	-153.344
Overhead	19 Personeelskosten	337.432	469.934	708.374	715.968
Overhead	20 Bijdrage Syntrophos	148.372	141.200	74.789	84.752
Overhead	21 Stadhuis/museum buitenschilderwerk	65.000	0	0	-16.000
Alle	22 Rente en afschrijving	-133.303	-117.836	-24.107	-56.037
Alle	23 saldo verschillen kleiner dan ± € 10.000	-14.626	-33.807	-32.335	-108.360
		87.736	0	0	0

Toelichting:

- De verhuur van de panden St. Catharijnehof 19, Langestraat 31/33 en Rozemarijnstraat 46 is beëindigd of zal per 1 januari 2018 beëindigd zijn. Deze panden zullen verkocht worden en/of een nieuwe bestemming voor gezocht worden. De huuropbrengsten van St. Catharijnehof 19 en Langestraat 31/33 zijn op nihil gesteld. De huuropbrengst van Rozemarijnstraat 46 is aangepast naar € 91.000 (getaxeerde huurprijs). Ook de (doorbereken- de) energiekosten en het cyclisch onderhoud voor bovengenoemde panden zijn aangepast.
De exploitatielasten van de te verkopen panden Langestraat31/33 en Catharijnehof 19 worden met ingang van 2019 afgeraamd. De verkoopopbrengst is voorlopig begroot op de boekwaarde van deze panden (€ 440.814). Een hogere opbrengst zal t.z.t., na aftrek van eventueel gemaakte kosten, in de algemene reserve worden gestort
- De aan bedrijventerrein Seggelant doorberekende personeelslasten worden niet meer gedeckt binnen de exploitatie opzet. Dit is ten onrechte opgenomen in de vorige meerjarenbegroting.
- Opbrengst erfpachtcanon Waterravelijn: € 27.500 met ingang van 1 januari 2018.
- Als gevolg van onder meer de uittreding van het Waterschap Hollandse Delta, de kosten van de invulling inspectietaak en effecten in de verdeelsleutel, valt de bijdrage aan het de gemeenschappelijke regeling Streekarchief voor 2018 e.v. jaren hoger uit. De bijdrage wordt geraamd op € 92.852 (excl. btw).
- Cultuurhuis en Bibliotheek op school:
De raad heeft op 13 december 2016 besloten tot realisatie van een cultuurhuis en invoering van de bibliotheek op school.
De effecten op de gemeentebegroting zoals genoemd in dat besluit zijn verwerkt in deze conceptbegroting. Het in de Kadernota opgenomen bedrag was een gedeeltelijke verwerking van het besluit.
- Bijstand aan zelfstandigen:
Op basis van de begroting GR WIZ kan het budget voor uitkeringen 2017 e.v. met € 25.000 worden verlaagd, als gevolg van lagere realisatiecijfers 2014 t/m 2016. Daarentegen wordt ook verwacht dat er voor € 94.974 minder zal worden terugontvangen aan verstrekte leningen. Dit bedrag is gebaseerd op de realisatiecijfers 2016 die veel lager wa-

- ren dan afgelopen jaren. De aflossing op bedrijfskredieten (bijvoorbeeld door verkoop) blijft echter lastig in te schatten, maar voorzichtigheidshalve wordt nu uitgegaan van een lagere opbrengst.
7. Door verhoging van de Integratie-uitkering Wmo in de meicirculaire 2017 kan deze stelpost voor Maatwerkvoorzieningen natura worden verhoogd.
 8. Door het Rijk worden vanaf 2017 extra middelen beschikbaar gesteld voor de armoedebestrijding bij kinderen.
 9. Sociaal domein:
Na berekening van de budgetruimte binnen het sociaal domein (zie toelichting bij de paragraaf sociaal domein in de Nota van aanbieding bij deze begroting) blijft er nog een klein verschil over. Dit heeft o.a. te maken met afwijkingen in de uitvoeringskosten. Zie ook bijlage 2.
 10. Afval en Grondexploitatie: door een hogere doorberekening vanuit de personeelskosten e.d. treedt er t.o.v. de vorige begroting een budgettair voordeel op.
 11. Zie toelichting bij personeelslasten.
 12. De belastingen die oninbaar worden verklaard, dienen conform het gewijzigde BBV als last in de begroting te worden opgenomen.
 13. De raming voor onroerendezaakbelastingen is aangepast aan de laatste opgave van het SVHW.
 14. Algemene uitkering: De uitkomst van de mei-circulaire (behalve de wijzigingen in de maatstaven) was nog niet in de kadernota verwerkt omdat de circulaire op dat moment nog niet beschikbaar was. Daarnaast is de uitkomst van de decembercirculaire ten onrechte niet verwerkt in de kadernota.
 15. Rente eigen vermogen: als gevolg van mutaties in het eigen vermogen door het jaarrekeningresultaat 2016, diverse begrotingswijzigingen in 2017 en mutaties in de meerjarenraming, is de stand van het eigen vermogen afgenomen, waardoor de rentevergoeding is gedaald.
 16. Saldo renteverdeling: doordat er meer rente naar de diverse taakvelden wordt doorbelast dan dat er rentekosten zijn, ontstaat hier een voordelig saldo. Mutaties hierin ontstaan door afwijkingen in de rentekosten (zie ook punt 15) afwijkingen in investeringen en de toegerekende rente aan de grondexploitatie (gestegen van 0,4% naar 1%).
 17. Over de stand van de reserve huisvesting onderwijs en de algemene risicoreserve wordt 4% rente toegevoegd. Deze mutatie is het gevolg van de afwijking in de stand van de reserve huisvesting onderwijs ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting door divers mutaties.
 18. De beschikking over Beleg10 is voor de jaren 2019, 2020 en 2021 verhoogd met de genoemde bedragen om te komen tot een sluitende begroting. Inclusief deze mutaties bedraagt de beschikking over deze reserve voor 2018: € 1.250.000; 2019: € 1.130.296; 2020: € 1.228.287; 2021: € 1.243.609.
 19. Personeelslasten:
In verband met cao ontwikkelingen, periodieke verhogingen, aanpassingen in verband met functiewaardering en aframen in vorige begroting opgenomen bezuinigingen (deze zijn gecompenseerd door de hogere baten van de mei-circulaire) is een stijging te zien ten opzichte van de kadernota. De post organisatie ontwikkeling is ingezet ter dekking van de kosten voor aanpassing functiewaardering.
 20. Bijdrage aan Syntrophos: de bijdrage op basis van de begroting 2018 van deze gemeenschappelijke regeling was nog niet verwerkt in de kadernota. Met betrekking tot deze begroting is door Brielle een zienswijze ingediend. Zie hiervoor de toelichting in de begroting onder "Overzicht overhead"

21. Door het aanvragen van een groot-onderhoudssubsidie in 2017 waarbij ook subsidie wordt gegeven aan buitenschilderwerk, is het schilderwerk van het stadhuis gepland in 2017, doorgeschoven naar 2018 in afwachting van goedkeuring. De hoogte van subsidie kan tot 50% van de kosten bedragen.
22. Het verschil is, ten opzichte van de totale kapitaallasten ten laste van de exploitatie (2,2 mln.), gering en wordt niet nader toegelicht. In de begroting zijn de belangrijkste verschillen per programma toegelicht.
23. De overige verschillen kleiner dan ongeveer € 10.000 zijn gesaldeerd tot één bedrag.

Bijlage 2

Berekening budgetruimte sociaal domein

Storting Beleg10 overschot Sociaal Domein	2018	2019	2020	2021
Begroting 2017 na 1e wijziging	584.503	584.918	587.193	587.193
Concept Begroting 2018	282.639	287.617	320.205	320.205
Verschil *1	301.864	297.301	266.988	266.988
<i>Opgenomen in kadernota:</i>				
Stimuleringsbudget innovatie	30.000	30.000		
Vroegsignalering complexe echtscheidingen	10.000	10.000	10.000	10.000
Daderhulp huiselijk geweld	4.000	4.000	4.000	4.000
Onderwijsarrangementen	55.000	55.000	55.000	55.000
LVB Beschermd Wonen	60.000	60.000	60.000	60.000
Clientondersteuning	-10.830	-10.830	-10.830	-10.830
Groepsbegeleiding/dagbesteding	80.000	80.000	80.000	80.000
Maatwerkvoorzieningen WMO	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Bijdrage GR Jeugdhulp	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000
vervoerskosten jeugd GGZ	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal opgenomen lasten in kadernota *2	177.170	177.170	147.170	147.170
Nog te verklaren verschil t.o.v. de kadernota (*1 -/- *2)	124.694	120.131	119.818	119.818
<i>Verklaring verschil:</i>				
1. Bijdrage GR Jeugdhulp	67.163	67.163	67.163	67.163
2. extra subsidie mantelzorg (MEE)	7.363	7.363	7.363	7.363
3. Stelpost risico RTA	-18.531	-18.531	-18.531	-18.531
4. Jeugd met een beperking	55.436	55.436	55.436	55.436
Totaal	111.431	111.431	111.431	111.431
Per saldo budgettair effect in begroting	-13.263	-8.700	-8.387	-8.387
<i>De verhoging van de rijksbijdrage (mei-circ.) is opgenomen in de begroting als stelpost (nog in te delen uitgaven)</i>				
Reservering overschot sociaal domein in Beleg10	247.470	246.782	275.460	303.698
Totaal in begroting "vrije ruimte SD"	282.639	287.617	320.205	320.205
	530.109	534.399	595.665	623.903

Toelichting:

1. GR Jeugdhulp Rijnmond.

Ten opzichte van de programmabegroting 2017-2020 wordt de structurele bijdrage aan de GR Jeugdhulp per saldo met € 26.165 verhoogd. Voor 2017 is besloten de bijdrage voor 2017 te verhogen met € 67.165 (zie Voorjaarswijziging 2017). Zoals aangegeven in de Kadernota gaat de bijdrage in 2018 (t.o.v. 2017) door de vlaktaksberekening weer met € 41.000 omlaag.

2. In verband met de toegekende subsidie aan MEE voor mantelzorgondersteuning dient de raming te worden verhoogd met € 10.196, waarvan € 7.363 kan worden gedekt uit het budget sociaal domein.

3. De geraamde risico (stel)post voor het Regionaal Transitie Arrangement van € 18.531 is m.i.v. 2017 vervallen.
4. Op basis van de realisatiecijfers 2015/2016 moet de raming voor lokale voorzieningen Jeugd-AWBZ worden verhoogd naar € 100.000.